

Podpora uveljavljanju delavske kontrole

Klub samoupravljalcev pri občinskem svetu Zveze sindikatov Slovenije, Ljubljana-Šiška že nekaj let deluje zelo uspešno. Njegova dejavnost je med drugim naglašeno usmerjena predvsem na področje razvijanja, uresničevanja in poglobljanja samoupravnih odnosov. V njegovem delu ni čutili programske togosti, čeprav njegovo delovanje ni nenačrtno. Odrpito je k razreševanju vseh tekočih kot dolgoročnih vprašanj in problemov samoupravne družbene prakse. S svojimi odzivi redno odgovarja nanje v obliki razgovorov in posvetov, kar se kaže zlasti v izmenjavi izkušenj in prenašanju le-teh v vsakdanje samoupravno življenje.

Takšen je bil tudi zadnji posvet 9. aprila, ki sta ga sklicala skupaj z občinskim sindikalnim svetom. Tokrat je bil posvečen uveljavljanju in uresničevanju zakonskih načel o samoupravnih delavski kontroli. Poleg predsednikov sindikalnih organizacij, organov samoupravne delavske kontrole, delavskih svetov in disciplinskih komisij TOZD, so bili nanj vabljeni tudi družbeni pravobranilec samoupravljanja, predstavnik Temeljnega sodišča združenega dela in republiškega sveta ZSS. Posveta so se udeležili vsi povabljeni, razen iz dveh delovnih organizacij.

Po uvodnih besedah Ivana Sabola, predsednika kluba samoupravljalcev je spregovorila Vesna Šafar, sodnica temeljnega sodišča združenega dela in v kratkih obrisih obravnavala načelna določila republiškega zakona o organih samoupravne delavske kontrole kot izhodišče za razpravo. V nadaljnjem izvajanju je med drugim opozorila tudi na vlogo sindikalnih organizacij pri uresničevanju teh načel. Dejala je, da se morajo prizadevati za dosledno vgrajevanje njene vloge v sistem celotne samoupravne organiziranosti v združenem delu in hkrati dati vso politično pomoč pri njenem oblikovanju. Pri tem je opozorila na zakonske sankcije, ki predvidevajo celo uvedbo začasnih ukrepov družbenega varstva v tistih organizacijah združenega dela, kjer ne bodo oblikovani organi samoupravne delavske kontrole ali kjer samoupravni normativni akti ne bodo usklajeni z omenjenim zakonom. Ko je govorila o njenih pristojnostih, je poudarila, da ima organ delavske kontrole pravico zahtevati na vpogled vso poslovno dokumentacijo in vse podatke, tudi tiste, ki veljajo za poslovno tajnost, saj so ti organi po zakonu in samoupravnih aktih prav tako dolžni čuvati poslovne tajnosti. Poslovodni organi in drugo vodilno ter strokovno tehnično osebje stori težjo kršitev samoupravnih funkcij in dolžnosti oziroma delovnih obveznosti, če tem organom ne omogoča vpogleda ali pristopa do nje, je zaključila.

Organi delavske kontrole naletavajo na ovire

Razpravljalci iz združenega dela niso zamolčali težav, s katerimi se soočajo organi samoupravne delavske kontrole pri uveljavljanju svoje vloge in utiranju poti samoupravnega nadzora. Pri njihovem delu jih ovira v prvi vrsti neurejenost samoupravnih aktov, slaba poučenost o njihovi pristojnosti, odsotna in slaba informiranost o poslovanju in stanju v OZD, omejevanje in kratenje pristojnosti, pritiski s strani individualnih poslovodnih organov ter vodilnega osebja, pomanjkanje pobud in podpore od zunaj, bojazan članov organov samoupravne kontrole pred represalijami po preteku mandata in podobno. Razprava je pokazala, da so redki primeri, ko organi samoupravne delavske kontrole zahtevajo in opravljajo preverjanje izpolnjevanja proizvodnih in finančnih planov, zaključnih računov in periodičnih obračunov, smotrnosti določenih poslovnih ali investicijskih odločitev. Tudi o uresničevanju

sklepov samoupravnih organov skoraj nikjer ne razpravljajo. Nekaj premikov v delovanju teh organov je zaslediti v »Rašici« TOZD Konfekcija, TOZD »Tekstilna« Vižmarje, kjer so preverjali zaključni račun, vzroke preokračitev ravni izplačanih osebnih dohodkov nad povprečjem lanskega novembra brez povečane obsega produktivnosti in razloge visokih izostankov z dela zaradi bolezni.

Več sistematičnega delovanja so pokazali organi v »Iskri« TOZD SVN, kjer so preverjali uresničevanje sklepov delavskega sveta, probleme proizvodnje in zalog ter uresničevanje planov. Iz razprave je bilo mogoče sklepati, da se organi samoupravne delavske kontrole pogosto izenačujejo s strokovnimi organi interne kontrole za angažiranje pri pregledih potnih nalogov, stroškov, kilometrin, nastalega škarta, kvara in loma v proizvodnji in podobno. Takšna angažiranja tem organom zmanjšujejo vlogo in navsezadnje odvzemajo samoupravno nadzorno funkcijo.

Predstavniki LEK TOZD »Farmacija« se je dotaknil odklonov pri izvajanju novega izvoznouvoznega režima, ko delovne organizacije, ki razpolagajo s presežkom deviznih sredstev, s temi dobesedno legalno prekupčujejo in jih prodajajo celo za 40 % dražje od nominalne vrednosti tistim delovnim organizacijam, ki jih same ne ustvarjajo. Isto so povedali tudi nekateri drugi razpravljalci. Ocenili so, da je takšen način prodaje deviz vse prej kot socialističen, saj oderuško posega v akumulacijo prizadetih

PRIZNANJE

Ob dnevu samoupravljalcev Jugoslavije je skupščina zveze klubov samoupravljalcev Jugoslavije podelila klubu samoupravljalcev Ljubljana-Šiška plaketo s priznanjem »Josip Broz-Tito — 30 let samoupravljanja«. Čestitkam se pridružuje tudi naše uredništvo.

kolektivov, ki so odvisni od uvoza reprodukcijskega materiala, ker ga na domačem tržišču ni.

Pičila pomoč sindikalnih organizacij

V potek razprave se je vključil tudi predstavnik republiškega sveta ZSS Tavčar, ki je strnil ugotovitve iz nedavno izvedene ankete o delovanju in uveljavljanju samoupravne delavske kontrole v nekaterih organizacijah združenega dela. Pokazala je, da pri njenem uveljavljanju sindikalne organizacije niso odigrale tiste vloge, kot bi jo sicer morale. Njihova pomoč je bila zelo pičila, saj je pri tej nalogi sodelovalo komaj 20 % sindikalnih organizacij. Podatki ankete tudi sicer kažejo na njihovo slabo zanimanje za delovanje teh organov.

O njihovem delu je v preteklem letu razpravljalo le 40 odstotkov sindikalnih organizacij, medtem ko jih je leto prej 60 odstotkov. Tako kot so na neurejenost samoupravnih aktov kritično opozorili že razpravljalci, je to potrdila tudi anketa. Po besedah predstavnika RS ZSS mnogokje področja samoupravnega nadzora samoupravni akti že poprej niso urejali, še bolj redko pa so jih uskladjali z novim republiškim zakonom, ki je začel veljati lani. Ohrabrilna je ugotovitev, da je samoupravna delavska kontrola deležna največ zanimanja in podpore neposredno med delavci. Kar se tiče podpore zunanjih organov nadzora, ni mogoče reči, da so si z njo pridobili pozitivne ocene. Večkrat se zgodi, da organi samoupravne kontrole pri njih nalete na gluha ušesa. Za negativno ocenjeno znamenje je šteti tudi to, da sejam organom samoupravne delavske kontrole ponavadi prisostvuje tudi direktor delovne organizacije, kar ustvarja razpoloženja določenega psihološkega pritiska na njihovo delo. Zanimivo je, da je 30 % anketiranih zahtevalo zaščito pred represalijami in konsekvencami tudi po preteku njihovega mandata, kar je bilo slišati že prej med razpravo. Ko je govoril o vlogi teh organov in njihovem sestavu, je poudaril, da si morajo samoupravne in družbenopolitične sile prizadevati, da bodo vanje kadrovani predvsem ljudje in delavci, ki uživajo v kolektivu popolno zaupanje in ugled.

Člani kluba samoupravljalcev so se naposled dogovorili, da bodo oblikovanju in delovanju samoupravne delavske kontrole, zlasti pa njenemu vgrajevanju v celovitost samoupravnega mehanizma in sistema, v okoljih, kjer delujejo, nudili vso podporo. Sklenili so tudi, da se bodo na podoben posvet sešli jeseni in da bodo takrat na podlagi analize ankete ter smernic in napotil, ki jih pripravljata Mestni svet ZSS Ljubljana, ponovno preverili in ocenili, kako se uveljavljajo in uresničujejo zakonska načela o samoupravnih delavski kontroli.

Posvet je bil, čeprav brez obligacijske veljave, nedvomno zelo koristen, saj je kot subjekt samoupravne družbe lahko v sprošeni izmenjavi mnenj in izkušenj odkril vrsto žarišč, ki zavirajo razvoj samoupravnih hotenj in dejanj. Rezultati takih razgovorov so navsezadnje tudi neposredni prispevek k obogatitvi naše samoupravne in družbene prakse.

I. Osolnik

300 PIONIRJEV TEKMOVALO

(jk) Letošnje občinsko tekmovanje za pionirje in pionirke gasilce je pokazalo izreden in zelo razveseljiv razmah gasilske organizacije v naši občini. Tekmovalo je 29 ekip, kar pomeni skoraj 300 mladih gasilcev. Svojevrsten in seveda prav tako razveseljiv je tudi podatek, da vsako leto nastopa več pionirk. Letos so sodelovale 4 ženske ekipe, veliko tekmovalk pa je bilo tudi v mešanih ekipah.

Tekmovalne enote so bile razdeljene v 2 skupini — glede na discipline. V prvi skupini je sodelovalo 12 moških in 2 ženske ekipe, v drugi pa 13 moških in prav tako 2 ženske ekipe. Vrstni red: A skupina — moški Zapoge (245,8), Sora 2 (244,7), Bukovica 1 (240,5); ženske: Sinkov turn (240); Sora (229,5). B skupina: Sinkov turn (223), Medno (222,5), Stanežiče (219,4); ženske: Medno (188,7), Smlednik (113).